

't "Tussedurke"

Jaargang 9, nummer 2, december 2009

Redactie Nieuwsbrief 't Tussedurke

Jan Bon 0412 - 401131

Jan van der Burgt 0412 - 401183

** Kopij, liefst onbewerkte tekst, digitaal inleveren bij de redactie of bij de secretaris van de vereniging**

Fotogroep

De fotogroep gaat verder met het verzamelen van foto's en het invoeren van gegevens in de computer. Als u nog in het bezit bent van interessante oude foto's, neem dan contact op met de contactpersonen van de fotowerkgroep:

Ineke Mulders 0412 - 402901

Jos van der Burgt 0412 - 401183

Marieke Spanjers 0412 - 405130

Voor meer informatie kunt u zich melden bij

Rinie Gremmen 0412-402141

Secretariaat

Ria Boeijen 06 - 53726742

E. Aldrinstraat 3, 5351 GR Berghem

Kopij, liefst onbewerkte tekst, digitaal inleveren bij de redactie of bij de secretaris van de vereniging.

Denk bij het opruimen van oude spullen van uw zolder aan onze vereniging. Gooi geen voor ons belangrijke spullen weg. Neem a.u.b. contact op met ons.

Openstelling Expositieruimte

"Berchs-Heem" is gevestigd in het voormalig gemeentehuis, Burgemeester van Erpstraat 2.

1e zondag van de maand: 11.00-13.00 uur

1e maandag daaropvolgend: 19.00-21.00 uur

Ook na een telefonische afspraak via de secretaris (06 - 53 72 67 42) bent U van harte welkom.

info@berchs-heem.nl – www.berchs-heem.nl

In Memoriam:

- Riek Megens - v.d. Ven † 25-09-2009, 78 jr

- Sjef Gijsbers (rietdekker) † 15-11-2009, 83 jr

Van de redactie

Beste lezers, in dit nummer kunt u o.a. lezen een verslag van een bezoek van enkele bestuursleden aan basisschool De Fonkeling. Over de gang van zaken omtrent het baarhuisje in de tuin van de pastorie en over de tot stand koming en de presentatie van het Berchs Woordenboek. De redactie wenst u veel leesplezier en prettige feestdagen.

Activiteiten 2010

• 7 januari 2010 lezing over de Kildonkse Molen in Dinther door Ruud Nooijen • 30 januari 2010 Brabantse Avond met De Revuo's uit Lith • 27 februari 2010 excursie naar de Kildonkse Molen in Dinther • maart jaarvergadering 2010. Hiervoor krijgt u nog een uitnodiging.

WEB-site Berchs-Heem

Berchs-Heem is vanaf oktober 2007 op internet te zien; www.berchs-heem.nl. Op deze site vindt u actuele zaken, foto's van nieuwe activiteiten, maar ook oude foto's zoals, bijv. van molen 'de Anna' en oude schoolfoto's etc. De site wordt druk bezocht, vanuit diverse landen. Houdt u zich via de site op de hoogte van onze activiteiten en nieuwsberichten.

**Verslag van het bezoek aan basisschool
De Fonkeling, vrijdag 18-09-2009**
*Leden Berchs-Heem geïnterviewd door
leerlingen van de basisschool De Fonkeling*

Enkele bestuursleden van Berchs-Heem zijn op de uitnodiging van basisschool, De Fonkeling, om in het kader van een project over 'woon- en leefomgevingen', in gegaan. Vragen van leerlingen moesten worden beantwoord en er moest wat meer uitleg gegeven worden hoe het vroeger in Berghem was.

Interviews, 18 september 2009

De kinderen van de tweede stroming van basisschool de Fonkeling zijn bezig geweest met het thema 'woon- en leefomgevingen'. Een groot aantal kinderen (van 7 en 8 jaar) heeft toen een interview voorbereid om meer te weten te komen over de geschiedenis van Berghem. En dan vooral over de woon- en leefomgeving. De kinderen hebben er enthousiast aan gewerkt en vonden het heel spannend toen de mensen van de heemkundekring op bezoek kwamen om de vragen te beantwoorden. De mensen van de heemkundekring konden erg mooi vertellen, zeiden ze.

Interview van Erwin: ik deed mee met het interview. Toen kwamen er mensen die vertelde over vroeger. Dat was leuk! En door hun weet ik veel over vroeger. En we moesten eerst vragen maken op een A4 blad en dan aan de mensen vragen en de meneer kent mijn vader van voetbal en ze waren allebei keeper. Toevallig he!

Interview van Vincent: we hebben vragen gemaakt. Toen kwamen mensen ze beantwoorden. U vond dat Berghem veel veranderd is vergeleken met vroeger. U vond ook dat er nog veel oude huizen in Berghem staan. De meisjesschool bestaat nog en Wim had alles goed verteld.

Interview van Imke en Shiela: we hebben vragen bedacht over vroeger. Er kwamen opa's en oma's en andere mensen. Wim vertelde over vroeger. We stelden een vraag over: waren de huizen anders? Ze waren van riet en stenen. Ik vroeg: was het leven anders? Ja, de huizen in de steden. En toen vroegen we hoe werden muren gebouwd. Hij zei van klei. De meneer had heel veel vragen beantwoord. Ook dat er vroeger een meisjesschool en jongensschool was. De straten waren van zand.

Interview van Bart: de meneer vertelde dat de koffiemolen in 1999 afgebrand was. Hij vertelde dat de ratten wel 30 cm waren. Hij vertelde dat je zelf spelletjes moest bedenken.

Interview van Mart: wij hebben vragen bedacht over vroeger. De meneer vertelde over vroeger. Hij vertelde dat de daken vroeger van riet waren. Hij vertelde dat de straten vroeger van Grind waren. En hij vertelde ook dat er docenten bestonden. De meneer leerde ook dingen van ons, dat vonden we leuk.

Leerkracht basisschool De Fonkeling

Berghem Bruist, 27 september 2009

Dit jaar was Berghem Bruist op het terrein aan de Willandstraat bij de ruitersportvereniging Berghem. Een prachtige locatie die vooral was gekozen om zijn ligging tussen oud Berghem en de nieuwe wijk Piekenhoef. Vele verenigingen hadden zich aangemeld om deel te nemen aan deze mooie activiteit. Het weer was geweldig en het aantal bezoekers was prima. Er was volop belangstelling voor de diverse stands. Ook Berchs-Heem had zijn stand ingericht met leuke spullen en ook weer 2 minder bekende voorwerpen waar men kon raden wat het was en de functie ervan. Het bleek ook deze keer weer heel moeilijk te zijn want niemand had beide voorwerpen goed geraden. Een relieffroller voor het aanbrengen van relief in beton-emaille en een hygrometer voor het bepalen van bv. het alcoholgehalte van een drank. Verder waren de auteurs van het Berghs Woordenboek aanwezig en kon men ook een indruk opdoen van het Berghs

Woordenboek. Tevens kon men Bergse woorden en gezegdes verklaren en zodoende meedingen voor een Bergs Woordenboek. Degene die dit het beste had gedaan, Annebettie Ruijs-Klerks, kreeg tijdens de presentatie van het Bergs Woordenboek het boek overhandigd. Proficiat. De deelname aan Berghem Bruist was zeer de moeite waard en zeker voor herhaling vatbaar.

Presentatie Bèrgs Woordenboek

De presentatie van het Bergs Woordenboek is vrijdagavond 20 november in de grote zaal van de Berchplaets een enorm gezellige avond geworden. Bijna 350 personen hadden de moeite genomen om deze presentatie, die door Hans Klerks werd gepresenteerd, bij te wonen. Hans vertelde tussendoor op ludieke wijze over diverse Bergse mensen en uitdrukkingen. Leo Hoeks (redactie) vertelde over de totstandkoming van het boek en de discussies die zij hebben moeten voeren om uiteindelijk tot een compromis te komen wat en hoe e.e.a. in boek zou komen. Riny Boeijen, de zogenaamde Bergse Carmiggelt, vertelde op zijn geheel eigen wijze een paar mooie verhalen. Lambert van Hintum, onze Bergse troubadour, bracht enkele liedjes over Bergse mensen en over het dialect ten gehore. Daarna werd er een rechtstreekse verbinding gemaakt, via de web-cam, met Australië vanwaar Jim Hoeks (redactie) de zoon van Jo en Johan Hoeks, zijn verhaal vertelde in een interview met, nieuwslezer van Radio 1, Dorald Megens over zijn bijdrage aan de totstandkoming van het boek. Hierna kwam Theo Hoeks, ook een zoon van Jo en Johan, met ome Hein Hoeks aan het woord.

Aan Hein was het om enkele verhaaltjes over vroeger te vertellen, hetgeen hij op een voor-

treffelijke manier deed. Zijn verhaal over zijn gemiste schoolreisje op de lagere school zat hem nog steeds niet lekker. Tenslotte kreeg Hein als oudste medewerker aan de tot standkoming van dit boek, het eerste exemplaar overhandigd van zijn neef Theo. Hein vertelde dat hij met veel genoeg aan het boek heeft meegewerkt en dat ze met z'n allen enorm veel plezier hebben beleefd tijdens de vele bijeenkomsten over het Bergs Woordenboek. Zeer trots en voldaan nam hij het eerste boek in ontvangst. Voordiegene die tijdens al deze bijeenkomsten alleen thuis achterbleven, was er een bos bloemen om een klein beetje het gemis goed te maken.

Iedereen heel hartelijk bedankt die op welke manier dan ook heeft meegewerkt aan de tot standkoming van dit prachtige boek!

Tal van liefhebbers van 't Bèrgs dialect gingen 20 november al naar huis met een exemplaar van dit prachtige boek. Maar ook nu is het boek nog verkrijgbaar (zolang de voorraad strekt).

Verkooppunten van het Bèrgs woordenboek:

- **Heemkundevereniging Bèrgs Heem**
Tijdens reguliere openingstijden.
- **Drogisterij Bloemers** in Berghem
- **Jumbo Supermarkt** in Berghem
- **Benzinestation Esso Hanex** in Berghem
- **AH supermarkt** in Berghem
- **Boekhandel Derijks** in Oss.

Behoud Baarhuisje, pastorietuin Berghem.

Zoals U hebt kunnen lezen in de diverse publikaties in de krant en o.a. De Regio maar ook op D-TV en Berghem TV, is het bestuur van Berchs-Heem samen met enkele leden

druk bezig geweest voor het instand houden van het baarhuisje in de pastorietaan van Berghem. Het baarhuisje werd voorheen koetshuisje genoemd omdat toen nog niet bekend was wat het echt geweest was.

Feit is dat het gebouwtje als onderdeel van het totale kerkelijk cultuurhistorisch ensemble van groot belang is. Dergelijke ensembles zijn zeldzaam geworden in de provincie Brabant en eigenlijk in heel Nederland. Zeker daar het gaat om een in de kern 19e eeuwse bouwwerkje. In vele gevallen zijn dergelijke gebouwtjes reeds ten prooi gevallen aan de slopershamer omdat deze slechts eenzijdig werden beoordeeld vanuit monument-criteria en niet op grond van cultuurhistorische criteria. Te vergelijken zijn b.v. de weverhuisjes, bakhuisjes en schuren bij boerderijen e.d.

Het verhaal vooraf

Vanaf het eerste moment, 1 juni 2007, dat de gemeente Oss heeft aangegeven iets met de pastorietaan in Berghem te willen gaan doen heeft Berchs-Heem al aangegeven voor behoud van het toen nog koetshuisje genoemde gebouw te pleiten, middels een brief aan de projectleider, de heer Geert Jan van den Brand van de gemeente Oss. In de tussentijd is er geen antwoord op deze brief gekomen en hebben wij in berichten van de gemeente Oss, in weekblad De Regio, gelezen dat er een sloopvergunning was verstrekt voor het koetshuisje. Daarop heeft Berchs-Heem een bezwaarschrift tegen deze sloopvergunning ingediend bij B en W van de gemeente Oss. Daarna, in september 2009, is de gemeente Oss pas in actie gekomen en heeft de monumentencommissie opdracht gekregen het koetshuisje te onderzoeken. Door tijdsdruk en een te klein onderzoek volgde er een negatief advies aan B en W van Oss.

Na heel veel spoorwerk en vooral door de niet aflatende ijver van onze penningmeester, Lambert van Hintum, is gebleken dat het koetshuisje wel degelijk een baarhuisje is geweest. Lambert heeft daarvoor de bewijsstukken gevonden en heeft dit verteld aan de monumentencommissie van de gemeente Oss en later zijn deze stukken

op verzoek van deze commissie aan hun overhandigd. Zo vond Lambert de rekeningen van de Timmerman Ploegmakers en metselaar Strik, die hebben van 1874 tot 1875 het baarhuisje in de Berghemse pastorietaan gebouwd. Heemkundekring Berchs Heem vindt, dat het huisje als monument aangewezen dient te worden.

Ondanks het feit dat in eerste instantie door de monumentencommissie van Oss, het baarhuisje niet als gemeentelijk monument werd erkend, is vanwege de bewijsstukken, door Lambert gevonden, het onderzoek heropend en zal nu worden voorgesteld aan B en W van de gemeente Oss, om het baarhuisje nu wel op de Gemeentelijk Monumentenlijst te plaatsen. Inmiddels zijn alle partijen, de parochie, Berchs-Heem en de gemeente Oss positief over hoe het nu verder moet. Er zal in gezamenlijk overleg een plan worden gemaakt om van het baarhuisje een mooi maar ook bruikbaar monument te maken dat zeker aanvullende waarde heeft voor de openbaar geworden pastorietaan van de parochie Berghem. Het zal nog wel even duren maar het wordt beslist de moeite van al onze inspanningen waard.

Contributie

De jaarlijkse contributie is € 15,00 per persoon. Dit bedrag over te maken op rekeningnr.: 1065.16.817 Rabobank, t.n.v. Berchs-Heem of via Giro nr.: 79.48.052. Onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer. Voor vragen omtrent betalingen: Lambert van Hintum 0412 - 402515 Penningmeester Berchs-Heem.

Wij wensen u prettige feestdagen!